

Prædiken 6.s.e.påske - Joh 17,20-26

H.C. Andersen besøgte på en af sine rejser til Italien en kunstsamling i Firenze, og han skrev fra sit besøg følgende: *"Hvilken Skat af herlige Billeder lod ikke her en ny Aandens Verden rulle op for mig; jeg saa Raphaels "Madonna del Seggiola" og "Madonna del Granduca", den ene Herlighed aabenbarede sig efter den anden"*¹. H. C. Andersen var glad for renæssancemaleren Raphael, og han brugte derfor helt naturligt ordet 'herlighed' til at beskrive de kunstværker, han så foran sig fra malerens hånd.

"Den ene herlighed åbenbarede sig efter den anden". 'Herlighed' betegner i denne sammenhæng det smukke, det ypperlige, det skønne og det beundringsværdige.

¹ H.C. Andersen, Mit livs eventyr, 158

Ordet `herlighed` bliver her af H.C. Andersen anvendt til at beskrive skønhed og jordisk herlighed, pomp og pragt. Som den herlighed, vi også møder her i kirken i dag med procession, med rigt broderede kåber og dragter, musik, orgel og kor, udfoldet rig liturgi og al denne ceremoni.

Jesus taler i evangeliet i dag imidlertid også om herlighed. Herlighed betegner her noget andet. Jesus nævner ordet `herlighed` to gange i sin bøn til sin far i himlen. Jesus siger: *"Den herlighed, du har givet mig, har jeg givet dem, for at de skal være et, ligesom vi er et"*. Og lidt senere: *"Fader, jeg vil, at hvor jeg er, skal også de, som du har givet mig, være hos mig, for at de skal se min herlighed, som du har givet mig"*.

Herlighed er her at forstå som mere end den ydre herlighed, der kan være ved det, vi mennesker kan skabe og forme, erfare og sanse i verden. Når Jesus taler om herlighed, en herlighed, som vi skal få del i, er det ikke et spørgsmål om skønhed og pragt, men herligheden er Gud og er den, at vi mennesker ved Guds nåde har fællesskab med ham.

Nærheden, det tætte forhold mellem Gud Fader og Guds søn åbner for et fællesskab også med os og med hinanden. Herlighed er altså her ikke at forstå, som skønheden og pragten, vi kan sanse ved tingene og fænomenerne i verden, men herligheden er forbundet med livet sammen med Gud.

Herlighed udtrykker guddommelig styrke og guddommelighed². Herlighed er knyttet til Gud og manifesterer Gud. Herligheden er alt det, som vi mennesker ikke er, men som Gud giver og bringer os i livet.

Herligheden tydeliggør således på en gang kontrasten mellem Gud og menneske, og samtidigt, at den forskel, der er mellem jordisk lidelse og skrøbelighed overfor den himmelske herlighed, at den forskel er Gud gået ind i.

Derfor er Guds herlighed en herlighed, som manifesterer sig i verden, idet Guds herlighed altid afspejler Guds nærvær, hans skaberkraft og frelse, hans kærlighed og nåde.

Den gammeltestamentlige salmedigter synger tillidsfuld om, hvordan himlen og hele universet, han sanser og ser, fortæller om Guds herlighed³.

Og evangelisten Johannes knytter i indledningen til sit evangelium Jesu fødsel, Ordet, der blev kød og blod, sammen med Guds herlighed. *"Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed"*, skriver Johannes⁴.

Jesus manifesterer Guds herlighed og i ham bliver det soleklart, hvordan Gud vil verden, og at han aldrig efterlader os alene i mørket. Jesu fødsel er herligheden. Guds herlighed er barnet i krybben, han, som siden blev henrettet på korset.

² Jf. overs.af `herlighed` I *Den ny Aftale*

³ Sl 19

⁴ Joh 1,14

H.C. Andersen havde således ret. Da han ser Raphaels madonnaer med barnet, åbenbarer sig den ene herlighed efter den anden. Men herligheden består ikke blot i Raphaels penselstrøg, og i roen og den sfæriske lethed over de dejlige madonnaer. Herligheden er mere end kunsterligheden. Den er at finde i selve motivet, det billederne afbilder: Maria med barnet, Guds egen søn.

Solen, skyen, den brændende ild og ordet, der blev kød

Såvel det græske som det hebræiske ord (henholdsvis `doxa´ og `kabod´), vi oversætter med `herlighed´, bærer betydningen: `det strålende´ og `det pragtfulde´. Guds herlighed ligner solen, der skinner og varmer. Herligheden er det lysende og brændende gudsnærvær.

Solen er så oplagt et billede på Gud og hans herlighed, og talrige gange i de bibelske skrifter finder vi da også Gud sammenlignet med solen og lyset fra den, men det forunderlige er imidlertid, at Guds herlighed også er forbundet med skyen. Endnu et sfærisk fænomen.

Skyen, som kan dække for solen og som kan indhulle et landskab og dække for udsynet. Skyen, som solen søger at trænge igennem.

Lad mig give et par eksempler: Da Gud kalder Moses op på Sinaibjerg for at modtage stentavlerne med de ti bud⁵, dækker skyen bjerget. Guds herlighed har taget bolig på dette sted. Skyen er tegn på Guds nærvær.

Og senere, da Gud viser sig for israelitterne under deres vandring i ørkenen, lægger Gud en sky over det telt, hvor folket har opbevaret stentavlerne med de ti bud. Når skyen dækker teltet, ved Moses, at han ikke kan gå derind, for den almægtige og urørlige Gud er til stede⁶.

Skyen afspejler ligesom solen Guds herlighed, og de optræder begge som tegn og symbol på den afstand og den forskel, der er mellem Gud og menneske. Solen og skyen fortæller begge om Gud som urørlig og utilnærmelig. Kun Gud selv kalder et menneske ind i skyen og gør det muligt at nærme sig ham.

Skyen og solen er imidlertid ikke kun med til at angive en afstand, for både skyen og solen, hører jo til i verden, de findes og manifesterer Guds herlighed. Solen og skyen er begge tegn på Guds velsignende nærvær i verden. Solens stråler rammer os, varmer kroppen og brænder vores hud. Den giver os en følelse af, at være levende. Og skyerne kan skabe de forunderligste formationer på himlen, som kan vække genkendelse og ægge fantasien, ligesom de kan lægge sig som et dis, med hast snige sig ind som et havgus, og med et hastigt strøg af kulde understrege et manglende udsyn. Men skyen er også den gus, som Gud på skabelsens morgen lod vælte op, så jorden blev fugtig og frugtbar.

⁵ Ex 24,15ff.

⁶ Ex40,34ff.

Hvad evangelisten Johannes, så lægger til, ved sin tale om herlighed, er understregningen af, at Guds herlighed møder os i Jesus Kristus. Gud kommer tættere på os end solen og skyen, eller måske rettere, han kommer i øjenhøjde med os, så vi kan tale med Gud som vores næste.

Det, Jesus var, det, han gjorde, det, han sagde, og det, der skete med ham, hans komme til verden, hans liv, hans ord og handlinger, hans død og opstandelse, det hele manifesterer Guds herlighed.

Evangelisten Johannes skriver efter, at Jesus gjorde sit første under, da han gjorde vand til vin ved brylluppet i Kanaen, at med dette tegn åbenbarede Jesus sin herlighed ⁷, og når evangelisten Johannes taler om Jesu død bliver den beskrevet som en herliggørelse⁸

I Johannesevangeliet, sammenlignet med øvrige evangelier, rejser Jesus ikke så meget rundt i Galilæa. Jesus taler mere end, han går. Han har travlt med at føre sin fars ord frem. Gud Faderen har dog en eneste replik, et svar på Jesu bøn, og her falder talen også på herlighed og herliggørelse:

Det er kort tid før påske, hvor Jesus siger til sine disciple, at nu er timen kommet, hvor han skal herliggøres. Jesus ved, at han snart skal dø, og han er oftest så fattet og klar, men lige her, på det sted i evangeliets beretning, fornemmer man en kort stund et indre oprør i Jesus, et ønske om at måtte slippe. Det er kun en enkelt sætning, som afslører en sjælelige uro i et ellers beslutsomt sind. Jesus siger: "Nu er min sjæl i oprør, og hvad skal jeg sige? Fader frels mig fra denne time? Nej, det er derfor jeg er nået til denne time. Fader, herliggør dit navn." Gud Faderen tager da selv ordet, trøster, bekræfter og opbygger sin søn, idet han siger: "Jeg har herliggjort dit navn og jeg vil atter herliggøre det."⁹ Gud Faderen bekræfter her, hvordan Jesu død manifesterer Guds herlighed.

Den grænsesprængende herlighed

Folkene omkring Jesus hørte imidlertid ikke, hvad Gud Faderen sagde, fortæller evangelisten. De troede, skriver Johannes, at det var et tordenskrald¹⁰. De ville hellere høre Guds stemme som almægtig bulder og brag end høre og se, hvordan Guds herlighed møder os i Jesus som blev født på jord, og som den dag stod foran sin snarlige død.

Det var og er fortsat uvant at forbinde guddommelig herlighed med menneskelig fortvivlelse, anfægtelse og alt, hvad der har med vores skrøbelige liv at gøre, men

⁷ Joh 2,11

⁸ Joh 7,39; 12,16

⁹ Joh 12,27-28

¹⁰ Joh 12,29

det er, hvad Gud Faderen understreger med sin eneste replik i Johannesevangeliet.

Og når Jesus beder i evangeliet i dag og siger til sin far i himlen: *"Den herlighed, du har givet mig, har jeg givet dem, for at de skal være et, ligesom vi er et"*, så taler han i direkte forlængelse af sin fars ord. Guds herlighed er ikke blot et indre guddommeligt anliggende, og det er også mere end et solstrejf og et kortvarigt skydække. Den herlighed, Jesus har fået af sin far i himlen, rækker han ud til hver den, der tror på ham, og som lader sig bære og løfte af Guds Ånd.

Guds herlighed er i Jesus Kristus en guddommelig vilje til at være til stede i vores liv. Jesu herlighed består i, at han er, hvor vi er. Intet er så skævt og sært, at det er fremmed for det fællesskab, han sætter os i.

Jesus understreger samtidig, at den herlighed, som han giver os del i, skaber enhed og fællesskab. Denne herlighed ophæver ikke vores individualitet, men den sætter os i nye relationer, udvider de grænser, vi selv sætter omkring vores relationer til hinanden.

Jesus viste det selv i sin omgang med andre mennesker, og han gav direkte udtryk for det i sine sidste timer, da han hang på korset. Han henviste dér disciplen Johannes og hans egen mor til nu at tage ansvar for hinanden. De to var ikke i familie, men i ham blev de knyttet sammen. Jesus ville, at de nu skulle se hinanden som søn og mor, dele livet og tage hånd om hinanden.

Guds herlighed åbner således for et rigt og broget fællesskab i verden og samtidigt sætter den os fri for alt det, som tynger os i livet¹¹. Er vi trængte og fulde af tvivl, så gør Guds herlighed i Jesu Kristi ansigt det tydeligt og soleklart, at vi ikke er ladt i stikken, hverken i liv eller død. Vi er aldrig overladt blot til os selv. Han fjerner al modløshed ved i så rigt et mål at give os del i sin herlighed.

Amen

¹¹ 2. Kor, kap. 3-4.